

VAITELIAISUUSPYYNTÖ POISTETTU

EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/EU:n ihmisoikeusloukkauksia ja -rikkomuksia koskeva maailmanlaajuinen pakotejärjestelmä

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n neuvosto valmistelee päätöstä uusista pakotteista EU:n maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa. Listauksia esitetään kohdistettavaksi tahoihin, jotka ovat olleet osallisena Hamasin ja eräiden muiden militanttiryhmien hyökkäyksessä Israeliin 7.10.2023. Listattavien tahojen on todettu syyllistyneen systemaattiseen ja laajamittaiseen väkivaltaan (ml. seksuaaliseen ja sukupuoleen perustuvaan väkivaltaan) hyökkäyksen aikana tai sen jälkeen.

Suomen kanta

Suomi tukee vuonna 2020 perustetun EU:n maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakotejärjestelmän aktiivista ja johdonmukaista toimeenpanoa. Suomi pitää tärkeänä, että EU kohdistaa pakotteita niihin henkilöihin ja yhteisöihin, jotka ovat syyllistyneet vakaviin ja systemaattisiin ihmisoikeusrikkomuksiin.

Suomi tukee EU:n maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa esitettyjä uusia pakotelistauksia. Suomi katsoo olevan perusteltua kohdistaa pakotteita tahoihin, joiden on todettu olevan vastuussa vakavista ihmisoikeusloukkauksista ml. seksuaalisesta tai sukupuoleen perustuvasta väkivallasta 7.10.2023 tapahtuneessa hyökkäyksessä Israeliin.

Naisten ja tyttöjen oikeudet on määritelty painopisteeksi Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisessa toiminnassa. Suomi pitää perusteltuna, että EU kohdistaa pakotteita henkilöihin ja yhteisöihin, jotka ovat syyllistyneet laajamittaiseen ja systemaattiseen seksuaaliseen ja sukupuoleen perustuvaan väkivaltaan eri maissa.

Suomi korostaa pakotteiden huolellista ja johdonmukaista valmistelua. EU:n pakotepolitiikan lähtökohtana on jatkossakin oltava, että pakotteet ovat kohdennettuja, suhteellisia ja perustuvat vahvaan oikeusperustaan. Pakotelistauspäätöksiä koskevan perusteluaineiston tulee olla kattavaa, ja esitettyjen listausten riittävät perustelut tulee varmistaa.

On keskeistä vaikuttaa siihen, että vakaviin ja systemaattisiin ihmisoikeusloukkauksiin syyllistyneitä saadaan vastuuseen teoistaan, ja tässä on pyrittävä hyödyntämään kaikkia käytössä olevia työkaluja ml. EU:n maailmanlaajuinen ihmisoikeuspakotejärjestelmä.

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston 8.12.2020 voimaan tullut päätös (YUTP) 2020/1999 ja asetus (EU) 2020/1998 mahdollistavat pakotteiden asettamisen sellaisia luonnollisia henkilöitä, oikeushenkilöitä, yhteisöjä tai elimiä vastaan, jotka ovat vastuussa neuvoston päätöksessä ja asetuksessa tarkoitetuista vakavista ihmisoikeusloukkauksista ja –rikkomuksista riippumatta siitä, missä ne ovat tapahtuneet (UTP 14/2019 vp).

Tällaisilla kohdennetuilla pakotteilla toteutetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 21 artiklassa määrättyjä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteita. Niillä myös edistetään unionin toimia demokratian, oikeusvaltioperiaatteen, ihmisoikeuksien ja kansainvälisen oikeuden periaatteiden vahvistamiseksi ja tukemiseksi yllä mainitun 21 artiklan mukaisesti. Tällaisten kohdennettujen pakotteiden soveltaminen on yhdenmukaista unionin tämän alan yleisen strategian kanssa ja vahvistaa unionin valmiuksia edistää ihmisoikeuksien kunnioittamista.

Kohdennettuja pakotteita sovelletaan vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin ja –rikkomuksiin.

Kyseisen pakotejärjestelmän pakotetyyppejä ovat henkilöihin sovellettava maahantulo- ja kauttakulkukielto EU:n alueella sekä henkilöihin ja yhteisöihin sovellettava varojen ja taloudellisten resurssien jäädyttäminen. Lisäksi pakotelistattuihin henkilöihin ja yhteisöihin kohdistetaan kielto asettaa varoja tai taloudellisia resursseja näiden saataville tai hyödynnettäviksi suoraan tai välillisesti.

Hamasin ja muiden militanttiryhmien hyökkäyksessä Israeliin 7.10.2023 kuoli yli 1200 ihmistä, joista pääosa siviilejä. Hyökkäyksen aikana ja sen jälkeen hyökkääjät syyllistyivät mm. YK-raporttien mukaan laajamittaiseen ja systemaattiseen väkivaltaan niin siviilejä kuin sotilaita kohtaan (ml. seksuaaliseen ja sukupuoleen perustuvaan). Julkisesti saatavilla olevan todistusaineiston pohjalta on voitu varmentaa, että hyökkääjät ovat syyllistyneet murhien ja sieppausten lisäksi mm. raiskauksiin ja sukupuolielinten silpomisiin.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

UM/POL-40, Janina Hasenson, +358 295 351 902

UM/ALI-10, Sami Wacklin, +358 295

UM/POL-30, Juho Mikkonen, +358 295 350 642

UM/OIK-10, Paavo Kotiaho, +358 295 351 016

VAHVA-tunnus

EU/491/2024